

Nødhjælp general gør status: Selvfølgelig er vi politiske. Det kristne budskab er politisk

Kristeligt Dagblad

Af Ulla Poulsen

04.03.22

Folkekirkens Nødhjælp indleder i morgen markeringen af sit 100 års jubilæum, som trods Ukraine-krigen foregår i håbets tegn. De kristne værdier, som satte det hele i gang, er stadig det afgørende fundament, fortæller generalsekretær Birgitte Qvist-Sørensen

Det er de lokale kirker og partnere, der i dag definerer og beslutter, hvad der er brug for, forklarer Birgitte Qvist-Sørensen. Som i den ungarske landsby Barabas, hvor Folkekirkens Nødhjælps partner, Hungarian Interchurch Aid, sørger for mad og husly til nogle af de over 100.000 ukrainere, som er flygtet over grænsen til Ungarn på blot en uge.

Det er skæbnens bitre ironi og en særdeles uønsket jubilæumsgave, at der igen er krig i Europa – netop i år, hvor Folkekirkens Nødhjælp kan markere, at det er 100 år siden, at organisationen blev grundlagt. Dengang i 1922 som en del af det protestantiske netværk, der forsøgte at genrejse Europas kirker efter Første Verdenskrig: Nødhjælpen til Europas Evangeliske Kirker, verdens første kirkelige nødhjælpsorganisation. I dag gælder hjælpen flygtende og nødstedte ukrainere.

"Hele starten for Folkekirkens Nødhjælp var en krig i Europa. Første Verdenskrig. Så fulgte Anden Verdenskrig, Ungarn, Tjekkoslaviet og Balkan. Nu troede vi, at det endelig var slut, og så kommer Ukraine. Det er uendelig trist," siger [Birgitte Qvist-Sørensen](#), generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp.

Fundamentet for organisationens hjælpearbejde har dog gennem hele århundredet været det samme: Kristendommen og samarbejdet med lokale trosbaserede organisationer. For ganske vist er Folkekirkens Nødhjælp i løbet af de seneste 100 år blevet en af Danmarks største professionelle hjælpeorganisationer, og den er undertiden blevet kritiseret for at nedtone sin kristne profil, men generalsekretær Birgitte Qvist-Sørensen afviser, at der er grund til at betvivle det kristne grundlag.

"Vores kristne identitet er tværtimod blevet klarere de senere år. Vi møder vores omverden med synlige kristne værdier, og vi lægger ikke skjul på, at vi mener, at vi alle er skabt i Guds billede og har krav på samme respekt og ligeværdighed. Det gælder over for såvel vores partnere ude i verden som i Danmark. Det står tydeligt på vores hjemmeside og i vores strategipapirer," siger hun.

Folkekirkens Nødhjælp markerer sit jubilæum under sloganet "100 år med håb og handling", og den kombination afspejler også organisationens kristne grundlag, mener Birgitte Qvist-Sørensen.

"Kristendommen har altid været aktiv i forhold til at handle. Folkekirkens Nødhjælp er et tilbud til de danskere, der ikke blot ønsker at håbe på en bedre verden, men også gerne vil hjælpe den på vej," siger hun og henviser til det kristne begreb diakoni om praktisk omsorg for mennesker i nød.

I den forstand går der en lige linje tilbage til hendes første forgænger i stillingen som generalsekretær for Folkekirkens Nødhjælp, dr. theol Alfred Theodor Jørgensen (1874-1953), der var også var generalsekretær i De Samvirkende Menighedsplejer og en af de bærende kræfter i dansk filantropi. Han mente, at kirken må træde ind i det foreliggende samfund og give sig i kast med de sociale problemer, skriver kirkehistoriker Lars Christian Vangslev i en artikel på den teologiske netside Scriptorium theologiae. For Alfred Theodor Jørgensen var kærlighed ikke en følelse, men handling.

"Kristendommens Evangelium taler ikke blot om Kærlighed til Gud, men ogsaa om Kærlighed til Mennesker, om Filantropi," skriver han i sin bog om apostlen Paulus som filantrop.

Desmond Tutu som husfilosof

Ifølge Birgitte Qvist-Sørensen kan det dog have sine omkostninger at have stærke kristne værdier – især, når værdierne bliver brugt som afsæt for politiske holdninger. Folkekirkens Nødhjælp har siden kampen mod apartheid i Sydafrika været kendt for ikke blot at udføre praktisk udviklingsarbejde og sende nødhjælp ud i den store verden, men også for at udtale sig om spørgsmål som menneskerettigheder, ligestilling og global opvarmning. Det har blandt andet ført til en vedvarende påpegning af, at den israelske regering overtræder folkeretten i sin behandling af palæstinenserne, hvilket omvendt har ført til stærke bebrejdelser af organisationen for at være partisk og modstander af Israel.

"Vi bliver presset mere og mere på vores værdier. Det er blevet sværere for både Folkekirkens Nødhjælp og andre humanitære organisationer at ytre sig og forsvare rettighederne for de mennesker, vi forsøger at hjælpe," siger Birgitte Qvist-Sørensen med henvisning til princippet om fortalervirksomhed.

Men behøver I at udtale jer? Kan I ikke nøjes med at gøre gode gerninger og lade politik være politik?

"For Folkekirkens Nødhjælp og for mig handler gode gerninger ikke kun om at sende madolie eller proteinkiks af sted. Det handler også om at sikre respekten for det gudskabte. Det er en del af Folkekirkens Nødhjælps' dna, at alle har krav på et liv i værdighed. Som Desmond Tutu (nylig afdød sydafrikansk ærkebiskop og anti-apartheid-forkæmper, red.) sagde, skal hjælp være andet end krummerne fra de riges bord. Den skal bygge på, at man bliver set som et helt menneske, respekteret og behandlet som en ligeværdig," siger Birgitte Qvist-Sørensen.

Netop Desmond Tutu står som det måske klareste eksempel og forbillede på, hvordan Folkekirkens Nødhjælp opfatter sin rolle som hjælpeorganisation. Den lattermilde sydafrikanske kirkeleder med sit stærke samfundsengagement og sin ukuelige retfærdighedssans er på sin vis organisationens uformelle husteolog.

"Desmond Tutu er så stor en del af den måde, Folkekirkens Nødhjælp tænker på, og mange af de ting, han har sagt, har lejret sig i de talemåder, vi bruger i Folkekirkens Nødhjælp, uden at vi tænker over, hvor de kommer fra," siger Birgitte Qvist-Sørensen.

Og på samme måde som Desmond Tutu stort set lige til det sidste af sine 90 leveår talte alle typer af magthavere midt imod, hvis de begik uret, og forsvarede alle menneskers ligeværd og krav på lige rettigheder, agter Folkekirkens Nødhjælp også at fortsætte med at være en politisk stemme, så længe der er brug for det. Uanset om det gælder Israels behandling af de palæstinensiske indbyggere, homoseksuelles rettigheder eller opfordringer til en markant indsats over for den globale opvarmning.

Klare kristne værdier må nødvendigvis føre til klare politiske synspunkter, mener Birgitte Qvist-Sørensen:

"Vi skal ikke være bange for at sige, at vi bedriver politik. Selvfølgelig er vi politiske. Det kristne budskab er politisk. Det handler om retfærdighed, fred, ligeværdighed, respekten for Guds skaberværk. Det er superpolitisk. Og det skal vi stå ved. Men vi er ikke partipolitiske. Der er en forskel. Vi har altid hjulpet efter behov. Vi hjalp tyskerne efter Første og Anden Verdenskrig. Vi hjælper dem, der er i nød."

De klare politiske budskaber er både en direkte konsekvens af de klare kristne værdier, som Birgitte Qvist-Sørensen mener, at Folkekirkens Nødhjælp bygger på, og den før nævnte fortalervirksomhed. I takt med, at Folkekirkens Nødhjælp – i lighed med de fleste andre vestlige nødhjælpsorganisationer – lytter mere og mere til sine lokale partnere, bliver det også naturligt at bringe deres synspunkter videre til beslutningstagere i Danmark og internationalt.

"Hele fortalervirksomheden går tilbage til apartheidtiden, hvor det blev meget tydeligt, at det ikke gavtede kun at hjælpe her og nu, men at vi også var nødt til at

forsøge at hjælpe vores partnere blandt de sydafrikanske kirkeledere med at ændre strukturerne. Det er det samme, vi stadig prøver, nu over for andre udfordringer i andre lande," siger hun.

"For Folkekirke Nødhjælp og for mig handler gode gerninger ikke kun om at sende madolie eller proteinkiks af sted. Det handler også om at sikre respekten for det gudskabte. Det er en del af Folkekirke Nødhjælps' dna, at alle har krav på et liv i værdighed," siger Birgitte Qvist-Sørensen.

Lokal forankring

Når Birgitte Qvist-Sørensen bliver spurgt til den største forskel på Folkekirke Nødhjælp nu og for 100 år siden, er det netop det tætte lokale samarbejde, hun fremhæver:

"Den helt store forandring er, at det nu i meget højere grad er de lokale kirker og partnere, der definerer og beslutter, hvad der er brug for. Vi har flyttet os fra en 'vi alene vide'-holdning til, at vi først og fremmest agerer i samråd med de mennesker, der har brug for hjælp. I stedet for at se på fattige og nødstedte som passive modtagere af vores hjælp betragter vi dem som mennesker med ressourcer, viden og erfaring, vi skal lytte til."

Det gælder for den langsigtede udviklingshjælp, hvor det er lokale ugandere eller irakere, der peger på, hvilken type af hjælp, der vil gavne mest, og hvordan den kommer til at virke bedst. Men også for nødhjælpen. Den nuværende hjælp til Ukraine er et godt eksempel. Folkekirke Nødhjælp kunne aldrig drømme om at køre ting til Ukraine, sådan som mange velmenende danskere gør det i disse uger.

"Noget af det, vi virkelig har lært i det forløbne århundrede, er, at det ikke er os, der uopfordret skal sende ting. Vi skal arbejde sammen med vores lokale parterne, som ved, hvad der mangler, og hvor det kan købes lokalt. Ellers risikerer vi at ødelægge den lokale økonomi. Det er også et problem, hvis for mange mennesker strømmer til. Det forsinker hjælpearbejdet og får nødhjælp til at gå til spilde – det så vi et skræmmende eksempel på i Haiti efter jordskælvet i 2010. Nødhjælp skal koordineres for at være effektiv," siger Birgitte Qvist-Sørensen.

Derfor bidrager Folkekirke Nødhjælp først og fremmest med økonomisk hjælp til Ukraine gennem en partner i det globale kirkelige nødhjælpsnetværk ACT Alliance, den ungarske organisation Hungarian Interchurch Aid, der har arbejdet i Ukraine i mange år og kender forholdene i landet ud og ind.

"Hvis man vil hjælpe Ukraine, er det bedste, man kan gøre, at donere penge til en af de humanitære organisationer," siger Birgitte Qvist-Sørensen, som også samler ind

til krigsramte ukrainske familier, når Folkekirkens Nødhjælp søndag den 13. marts holder sin årlige sogneindsamling.